

*De meerderheid is een minderheid.
Deze stad is wat ons bindt.*

Beleidsplan Integratie 2017-2020

Vlaamse Gemeenschapscommissie

Brussel

1. Inhoudstafel
2. Managementsamenvatting
3. Uitgangspunten
4. Situering van het integratiebeleid in Brussel
5. Opbouw van het beleidsplan
6. Integratiebeleid in Brussel 2017-2020

Strategische doelstelling 1. Maatschappelijke voorzieningen stemmen hun beleid, werking en dienstverlening af op de Brusselse samenleving; ze werken cultuurgevoelig en zijn toegankelijk voor de N+ Brusselaars.

Strategische doelstelling 2. Brusselaars met een migratieachtergrond kunnen zich ontplooiën, hun talenten inzetten en participeren volwaardig aan het maatschappelijk leven.

Strategische doelstelling 3. Binnen de meertalige Brusselse context krijgen Brusselaars, waaronder ook Brusselaars met een migratieachtergrond, kansen om het Nederlands te leren en te gebruiken.

Strategische doelstelling 4. Door het bevorderen van de sociale samenhang tussen individuen, groepen en netwerken in Brussel wordt een gedeelde toekomst opgebouwd, gebaseerd op wederzijdse openheid en gelijke kansen.

Strategische doelstelling 5. De VGC voert een gecoördineerd en horizontaal integratie- en inburgeringsbeleid dat een antwoord biedt op de reële noden in de stedelijke samenleving.

7. Bijlage: lexicon

Managementsamenvatting

Brussel is een bijzonder boeiend labo voor de stedelijke praktijk van migratie en integratie. Met het voorliggende beleidsplan werkt de VGC mee aan de uitvoering van het Vlaams beleid met betrekking tot integratie in Brussel. De VGC neemt hierin een regierol op en wil komen tot een onderbouwd, afgestemd en gecoördineerd beleid. Dit houdt ook de afstemming met andere overheden en regelgeving in.

De VGC kiest ervoor om een inclusief gelijkekansen- en diversiteitsbeleid te voeren, dat bovendien raakvlakken heeft met alle bevoegdheidsdomeinen van de VGC en dus transversaal moet worden opgevat. Het integratiebeleid, gericht op de specifieke kansengroep personen met migratieachtergrond, maakt deel uit van het brede diversiteitsbeleid. Het gaat uit van volgende sporen:

- het werken aan toegankelijkheid van Nederlandstalige voorzieningen in Brussel met het oog op het wegwerken van drempels voor personen met een migratieachtergrond;
- het realiseren van actief burgerschap en van evenredige participatie;
- het bieden van kansen om Nederlands te leren en te oefenen;
- het bevorderen van het samenleven in diversiteit.

Na een toelichting van de uitgangspunten die de VGC hanteert in het kader van dit beleidsplan volgt een algemene situering van het integratiebeleid in Brussel, met aandacht voor het beleidskader en de maatschappelijke context waarin de VGC dit beleid vorm geeft.

Daarna wordt dieper ingegaan op de keuzes bij de opbouw van het beleidsplan en de eigenlijke doelstellingen en resultaten die in de periode 2017-2020 worden vooropgesteld. Dit laat toe het geheel te overschouwen, de samenhang te bewaken en de voortgang ervan te monitoren (mits de toelage van de Vlaamse overheid voor het opnemen van de regierol).

Uitgangspunten

Migratie is van alle tijden. Het is een realiteit waarmee de VGC reeds geruime tijd positief aan de slag gaat. Vanuit haar basistaak en historische positie staat de VGC elke dag voor de uitdaging om een Nederlandstalig gemeenschapsbeleid vorm te geven in een grootstedelijke omgeving die meertalig en divers is. De openheid voor diegenen die aansluiting zoeken bij de Nederlandstalige gemeenschap en/of het Nederlandstalige aanbod vormt daarbij een fundamentele keuze.

Wie een migratieachtergrond heeft, heeft het niet altijd makkelijk om zijn weg te vinden, sociaal en economisch. In heel wat maatschappelijke domeinen is er sprake van een herkomstkloof. Evenredige participatie en actief burgerschap zijn nochtans belangrijke sleutels voor één gedeelde samenleving.

Het actief omgaan met de aanwezige diversiteit is een permanente opdracht, het voeren van een integratiebeleid maakt daar deel van uit. Integratie is ook een gedeelde verantwoordelijkheid, zowel op niveau van het individu, als van de samenleving, de voorzieningen en de overheden. De VGC kiest voor een horizontaal beleid waarbij alle beleidsdomeinen betrokken worden. Inclusief beleid binnen bestaande beleidsmaatregelen staat voorop.

Binnen de brede doelgroep van de VGC (Nederlandstalige Brusselaars en iedereen die aansluiting zoekt) is er specifieke aandacht voor groepen en individuen waarbij herkomst bepalend is voor maatschappelijke achterstelling. Het gevoerde integratiebeleid gaat uit van een gedifferentieerde en proportionele inzet met oog op volwaardige participatie van de doelgroepen.

Situering van het integratiebeleid VGC in Brussel

De VGC kiest ervoor om een inclusief gelijkekansen- en diversiteitsbeleid te voeren, dat bovendien raakvlakken heeft met alle bevoegdheidsdomeinen van de VGC en dus transversaal moet worden opgevat. Het integratiebeleid, gericht op de specifieke kansengroep personen met migratieachtergrond, maakt deel uit van het brede diversiteitsbeleid.

Hoewel het cruciaal is om het integratiebeleid van de VGC af te stemmen op de recente Vlaamse beleidskeuzes (de Vlaamse decretale regelgeving definieert de regierol van de VGC in algemene termen), valt ook de nood aan een eigen Brusselse invulling niet te ontkennen. De maatschappelijke en institutionele realiteit van Brussel plaatst het integratiebeleid in een breder perspectief.

De doelstelling van het beleid is de integratie van Brusselaars met een migratieachtergrond, maar in de Brusselse samenleving is een Vlaams inburgerings- en integratiebeleid voor de individuele burger geen absolute hefboom in functie van integratie. Om de herkomstkloof in Brussel te dichten en Brusselaars met een migratieachtergrond gelijke kansen op volwaardig burgerschap te geven moet op een intelligente manier worden omgegaan met de bestuurlijke meerlagigheid. Geïntegreerd werken in het kader van het integratiebeleid houdt het afstemmen van verschillende beleidsniveaus en het slaan van bruggen naar bestaande of toekomstige beleidskaders in.

Om te komen tot een effectief integratiebeleid is het van belang rekening te houden met de maatschappelijke context. Als resultaat van de stijgende buitenlandse migratie en de evolutie van de nataliteit is Brussel een stad van etnisch-culturele verscheidenheid, een stad waar meervoudige identiteit en talige diversiteit deel uitmaakt van het dagelijkse leven van haar inwoners. Deze trend zal in de toekomst alleen maar versterkt worden. Brussel verkleurt, verjongt en verarmt.

Op het niveau van het College is het collegelid bevoegd voor Welzijn, Gezondheid, Gezin en Gelijke Kansen verantwoordelijk voor de coördinatie van het beleid rond integratie. Elk Collegelid draagt de verantwoordelijkheid voor de inhoudelijke en organisatorische sturing van de projecten die ressorteren onder haar/zijn bevoegdheden. Op het niveau van de administratie gebeurt de coördinatie en opvolging van de dagelijkse werking van het integratiebeleid vanuit de algemene directie Welzijn, Gezondheid en Gezin. De directie neemt met het oog hierop ook een centrale rol op in de operationalisering en de monitoring van de voortgang van dit beleidsplan Integratie 2017-2020.

Binnen het beleidsinstrumentarium is ook ruimte voor beleidsadvisering vanuit het werkveld en de doelgroep. Een belangrijke taak is hierin weggelegd voor de adviesraad Etnisch-Culturele Minderheden, die ruim en beleidsdomeinoverschrijdend is samengesteld uit vertegenwoordigers vanuit de sector integratie en inburgering, vanuit de inhoudelijke beleidsdomeinen van de VGC en vanuit de doelgroep.

Het integratiebeleid concretiseert zich op dit moment vooral in een subsidiebeleid ten aanzien van uitvoerders op het terrein die, hetzij rechtstreeks, hetzij onrechtstreeks een bijdrage leveren tot de geformuleerde doelstellingen. Daar waar noodzakelijk wordt dit aangevuld door eigen initiatief vanuit de VGC (o.a. gemeenschapscentra, Onderwijscentrum Brussel, Entiteit Gezin,...).

Opbouw van dit beleidsplan

Dit beleidsplan heeft tot doel de beleidsdoelstellingen en beoogde resultaten in het kader van het integratiebeleid voor de periode 2017-2020 weer te geven. Het laat toe het geheel te overschouwen, de samenhang te bewaken en de voortgang ervan te monitoren.

Gezien het horizontaal karakter van het integratiebeleid worden beleidsmaatregelen geformuleerd vanuit alle beleidsdomeinen van de VGC. Dit beleidsplan gaat over de belangrijkste speerpunten in de komende periode, gericht op een evenredige participatie van de bijzondere doelgroepen van het integratiebeleid. Daarbij gaat ook aandacht naar de positionering van grote strategische partners, die bij uitstek een bijdrage kunnen leveren.

Voor wat betreft de situering van dit beleidsplan binnen de bredere beleidscontext kan worden verwezen naar het bestuursakkoord 2014-2019 'Goesting in Brussel' en de respectievelijke beleidsnota's en beleidsplannen.

Voor wat betreft de analyse van de omgeving hanteert de VGC in deze fase de algemene omgevingsanalyse zoals opgemaakt naar aanleiding van het bestuursakkoord. In de uitvoering van het beleidsplan wordt wel een versterkte monitoring vooropgesteld (mits de toelage van de Vlaamse overheid voor het opnemen van de regierol).

Doorheen het proces van dit beleidsplan werden verschillende stakeholders betrokken. Het beleidsplan kreeg vorm vanuit de ambtelijke werkgroep Integratie. Het strategisch en operationeel kader werd voorgelegd aan de Werkgroep Integratie Brussel, waarin de in het kader van de Vlaamse regelgeving erkende partners vertegenwoordigd zijn. De adviesraad Etnisch-Culturele Minderheden formuleerde noden en voorstellen van resultaten.

Integratiebeleid VGC in Brussel 2017-2020

De Vlaamse Gemeenschapscommissie richt zich tot alle Nederlandstalige Brusselaars en iedereen die aansluiting zoekt bij het Nederlandstalig aanbod in Brussel (N Brusselaars). Binnen deze doelgroep zijn mensen met een migratieachtergrond de specifieke groep waarop het integratiebeleid zich richt.*

Strategische doelstelling 1. Maatschappelijke voorzieningen stemmen hun beleid, werking en dienstverlening af op de Brusselse samenleving; ze werken cultuurgevoelig en zijn toegankelijk voor de N* Brusselaars.

Om de herkomstkloof in verschillende maatschappelijke domeinen in Brussel terug te dringen is de inzet van maatschappelijke voorzieningen cruciaal. Iedereen, ongeacht zijn herkomst, moet op gelijkwaardige manier een beroep kunnen doen op de maatschappelijke dienstverlening. De VGC wil processen en acties stimuleren waarin het toegankelijk maken van de Nederlandstalige voorzieningen voor N Brusselaars met een migratieachtergrond centraal staat.*

In het streven naar meer toegankelijkheid gaat de VGC uit van een aanpak op verschillende niveaus. Toegankelijkheid van het aanbod gaat vaak samen met laagdrempelige communicatie, inzet van brugfiguren en intermediairs en een keuze voor outreach vanuit het aanbod.

Werken in een grootstedelijke en superdiverse context vergt bijzondere competenties. Beroepskrachten binnen onderwijs, zorg en vrije tijd in Brussel moeten een beroep kunnen doen op ondersteuning. Ook het werken naar toekomstige beroepskrachten, via een sterkere afstemming met opleidingen binnen het hoger onderwijs, verdient daarbij aandacht. Naast deskundigheidsbevordering van individuele professionals is er ook nood aan verankering van cultuurgevoelig werken op organisatieniveau en structurele aanpassing van het aanbod aan de noden van de N Brusselaars.*

Operationele doelstelling 1.1.

Het vrijetijds- en cultuuraanbod is afgestemd op de etnisch-culturele diversiteit in Brussel.

De VGC stelt in haar vrijetijds- en cultuurbeleid co-creatie, verbindend werken en een positief omgaan met de aanwezige diversiteit voorop. De VGC maakt dit concreet door een grote waaier aan werkvormen rond vrije tijd en cultuur in de stad te ondersteunen en door zelf initiatieven op te nemen. Uitgangspunt is een kwaliteitsvol, laagdrempelig en open vrijetijds- en cultuuraanbod dat mee vorm wordt gegeven vanuit de betrokkenheid en het mede-eigenaarschap van de N+ Brusselaars.

Resultaat 1.1.1: N+ Brusselaars met een migratieachtergrond vinden meer en beter hun weg naar het aanbod via acties m.b.t. toegang en bereik (o.a. territoriale spreiding, laagdrempelig complementair aanbod, prijzen- en inschrijvingsbeleid, Paspartoe, vindplaatsgericht werken en inzet op laagdrempelige communicatie, waar mogelijk via intermediairs, , ...).

Resultaat 1.1.2: Er worden initiatieven genomen om meer zicht te krijgen op en proactief om te gaan met de vragen, acties, noden en verwachtingen vanuit de doelgroep. Het eigen aanbod wordt mee vorm gegeven en opgevolgd door N+ Brusselaars met een migratieachtergrond.

Resultaat 1.1.3: Cultuur, jeugd- en sportorganisaties zijn alert voor de impact van de culturele diversiteit op hun werking en hanteren meer methodes en technieken om erop in te spelen. Via bestaande platformen worden ervaringen en voorbeeldpraktijken uitgewisseld. Organisaties kunnen, onder andere via het Agentschap Integratie en Inburgering, een beroep doen op praktijkondersteuning en begeleidingstrajecten om hun werking aan te passen en meer toegankelijk te maken. Binnen de ondersteuning geboden door het Agentschap wordt in de komende beleidsperiode gefocust op lokaal cultuurbeleid (o.a. gemeenschapscentra) en sport.

Operationele doelstelling 1.2.

Welzijns-, gezondheids- en gezinsvoorzieningen zijn toegankelijk voor N+ Brusselaars met een migratieachtergrond en werken aan de interculturalisering van hun werking.

Resultaat 1.2.1: Op basis van de gesignaleerde noden wordt ingezet op concrete ondersteuning van hulpverleners, op maat van de sector en met aandacht voor een duurzaam effect. Het aanbod van vorming, intervisie en casusbespreking van de ondersteuningspartners wordt afgestemd zodat het voor eerstelijns werkers duidelijk is met welke ondersteuningsvraag ze waar terecht kunnen.

Resultaat 1.2.2: Er is een ondersteuningsaanbod van expertisepartners op de tweede lijn. De VGC gaat daarbij uit van een maximale samenwerking tussen de strategische partners nl. de Brusselwerking van het Agentschap Integratie en Inburgering, het Kenniscentrum Welzijn, Wonen en Zorg en het Huis voor Gezondheid. Deze partners staan in voor nodenanalyse, innovatieve projectontwikkeling, expertisedeling.

Resultaat 1.2.3: Via begeleidingstrajecten, o.a. vanuit het Agentschap Integratie en Inburgering, wordt gewerkt aan de verankering van cultuurgevoelig werken binnen gesubsidieerde organisaties. In de komende beleidsperiode wordt (verder) gefocust op ouderenvoorzieningen, voorzieningen voor personen met een beperking, thuiszorgdiensten en het algemeen welzijnswerk.

Resultaat 1.2.4: Er is een kwaliteitsvol en behoeftendekkend aanbod inzake interculturele bemiddeling en tolken. Deze instrumenten worden op basis van de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk ingezet op basis van de noden van het doelpubliek. Organisaties zijn op de hoogte van dit aanbod en kunnen dit gebruiken waar nodig.

Resultaat 1.2.5: De aanpak rond brugfiguren en intermediairen in de zorg en rond outreach vanuit het aanbod wordt verder gestructureerd en strategisch uitgebouwd. Binnen het algemeen welzijnswerk wordt, gezien hun centrale rol in het welzijnslandschap, versterkt ingezet op outreach op basis van een samenwerking tussen het CAW en het Agentschap Integratie en Inburgering.

Resultaat 1.2.6: De eigen operationele diensten (LOGO en De Poolster) stemmen hun werking af op de noden van N+ Brusselaars met een migratieachtergrond. LOGO zet in op de screening van reeds ontwikkelde methodieken en instrumenten inzake gezondheidspreventie op de inzetbaarheid in de Brusselse context. Het bereiken en actief betrekken van kansengroepen is een belangrijke doelstelling binnen de werking.

Resultaat 1.2.7: Er worden initiatieven opgezet om de doorstroom van N+ Brusselaars met een migratieachtergrond naar zorgberoepen te stimuleren.

Resultaat 1.2.8: Een meer strategische samenwerking tussen hoger onderwijs en werkveld m.b.t. cultuursensitieve zorg wordt onderzocht.

Resultaat 1.2.9: In het vormings- en ondersteuningsaanbod voor professionelen van Nederlandstalige gezinsvoorzieningen wordt aandacht besteed aan cultuurgevoelig werken en etnisch-culturele diversiteit.

Resultaat 1.2.10: In de kinderopvang wordt aandacht besteed aan een evenwichtig en gecoördineerd opnamebeleid, met bijzondere aandacht voor kwetsbare gezinnen.

Resultaat 1.2.11: Binnen het preventief gezinsondersteunend aanbod wordt ingezet op het bereik van en de toegankelijkheid voor kansengroepen, waaronder N+ Brusselaars met een migratieachtergrond. Hiertoe wordt in partnerschap met het Agentschap Integratie en Inburgering versterkt ingezet op de afstemming van het aanbod van het Huis van het Kind in Brussel op de noden van een etnisch-cultureel divers doelpubliek (o.a. toeleiding en outreachende werking).

Operationele doelstelling 1.3.

Het Nederlandstalig onderwijs- en opleidingsaanbod in het Brussels hoofdstedelijk gewest vormt een hefboom voor gelijke kansen voor alle Brusselaars

Onderwijs is een belangrijke hefboom naar integratie en emancipatie. De uitbouw van een optimale schoolloopbaan is een noodzakelijke voorwaarde om een volwaardige plaats te vinden in de maatschappij. Kinderen en jongeren moeten alle kansen krijgen om hun talenten te ontplooiën. De VGC wil daarom inzetten op de verdere uitbouw van kwaliteitsvol onderwijs op maat van Brussel.

Resultaat 1.3.1: N+ Brusselaars worden (o.a. via intermediaire organisaties) op maat geïnformeerd over school lopen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel.

Resultaat 1.3.2: Het Onderwijscentrum Brussel realiseert een versterkte kwaliteitsondersteuning voor professionelen actief binnen het onderwijs. Binnen deze ondersteuning wordt aandacht besteed aan diversiteit, taal en meertaligheid.

Resultaat 1.3.3: De initiatieven die de VGC neemt rond oriëntering en studiekeuze worden getoetst in functie van aansluiting bij een divers doelpubliek.

Resultaat 1.3.4: Via een samenwerking tussen het Onderwijscentrum Brussel en de Nederlandstalige lerarenopleidingen in Brussel wordt gewerkt aan gezamenlijke projecten met het oog op het versterken van de nodige vaardigheden bij toekomstige leerkrachten.

In het sterker afstemmen van onderwijs, opleiding, bedrijfsleven en arbeidsmarkt ligt nog een belangrijke uitdaging. De uitbouw van de Leerwinkel binnen de schoot van de vzw Tracé Brussel, in samenhang met de bestaande werkwinkels en in samenwerking met VDAB en Actiris, is een belangrijke maatregel in functie van dit gekruist beleid. Een betere oriëntatie van N+ Brusselse (jong)volwassenen naar opleiding wordt op die manier gerealiseerd.

Resultaat 1.3.5: Binnen de werking van de Leerwinkel en werkwinkels wordt ingezet op outreach naar en maatwerk voor N+ Brusselaars met een migratieachtergrond, met bijzondere aandacht voor de doelgroep van inburgering.

Strategische doelstelling 2. Brusselaars met een migratieachtergrond kunnen zich ontplooiën, hun talenten inzetten en participeren volwaardig aan het maatschappelijk leven.

Volwaardig burgerschap kan pas gerealiseerd worden als alle Brusselaars actief betrokken zijn bij en hun eigen bijdrage (kunnen) leveren aan de samenleving. De VGC wil inzetten op empowerment van Brusselaars met een migratieachtergrond zodat zij hun competenties ten volle kunnen inzetten en nog versterken.

Operationele doelstelling 2.1. N+ Brusselaars met een migratieachtergrond participeren actief binnen de Nederlandstalige gemeenschapsvoorzieningen en –netwerken.

Vanuit het streven naar gelijkwaardigheid moet bijzondere aandacht gaan naar het participeren van N+ Brusselaars met een migratieachtergrond aan maatschappelijke structuren en netwerken. Nu reeds zijn zij betrokken bij de werking van de Nederlandstalige gemeenschapsvoorzieningen en –netwerken in Brussel. Ze nemen deel aan die voorzieningen, netwerken en hun aanbod. Werken aan toegankelijkheid van voorzieningen en het creëren van hefboomen tot empowerment zijn processen die op elkaar inwerken en elkaar versterken. Om tot effectieve, duurzame en versterkte participatie van N+ Brusselaars met een migratieachtergrond te komen, om van “deel-nemen” “deel-hebben” te maken, zijn echter bijkomende inspanningen vereist.

Resultaat 2.1.1: Er worden leiderschapsvormende trajecten voor N+ Brusselaars met een migratieachtergrond gerealiseerd zodat zij binnen hun brede leefomgeving effectiever kunnen participeren. De Brusselwerking van het Minderhedenforum is een belangrijke partner in dit proces van empowerment.

Resultaat 2.1.2: Binnen de Nederlandstalige gemeenschapsvoorzieningen en -netwerken worden N+ Brusselaars met een migratieachtergrond meer actief betrokken en bevraagd, zodat ze mee vorm kunnen geven en deel hebben aan deze voorzieningen en netwerken. De VGC geeft deze betrokkenheid vorm binnen haar eigen aanbod en stimuleert gesubsidieerde voorzieningen om hetzelfde te doen.

Vrijwilligerswerk, ongeacht de sector waarin het zich ontwikkelt, verbindt mensen. Het is ook een belangrijke hefboom voor maatschappelijke participatie van kansengroepen. Een belangrijk onderdeel van het sociaal kapitaal is gebaseerd op vrijwillige inzet van N+ Brusselaars.

Resultaat 2.1.3: Er wordt ingezet op ondersteuning van N+ organisaties rond het werken met een etnisch-cultureel divers vrijwilligerspubliek. Er wordt werk gemaakt van de ontwikkeling en ontsluiting van goede praktijken om tot een versterkt vrijwilligerswerk door N+ Brusselaars met een migratieachtergrond binnen het netwerk van de VGC en haar (gesubsidieerde) voorzieningen te komen.

Operationele doelstelling 2.2. Het N+ etnisch-cultureel divers verenigingsleven wordt erkend en gestimuleerd.

Het verenigingsleven speelt een belangrijke rol inzake gemeenschapsvorming, emancipatie en participatie. Dit geldt in het bijzonder voor het dynamische, maar vaak ook kwetsbare etnisch-cultureel verenigingsleven in Brussel. Opggericht vanuit de gemeenschappen, creëert dit verenigingsleven mogelijkheden voor het ontwikkelen van de eigenheid en identiteit, maar ook voor empowerment van haar leden in functie van maatschappelijke integratie.

Resultaat 2.2.1: N+ Etnisch-culturele verenigingen worden inhoudelijk, praktisch en financieel ondersteund. Sociaal-culturele praktijken die een betere cultuurparticipatie mogelijk maken worden ondersteund

Resultaat 2.2.2: Samenwerking tussen de door de VGC erkende etnisch-culturele verenigingen en andere organisaties uit het Nederlandstalig werkveld in Brussel wordt gestimuleerd. De Brusselwerking van het Minderhedenforum neemt hierin een schakelfunctie op.

Operationele doelstelling 2.3. De integratie van N+ nieuwkomers en oudkomers wordt gerealiseerd via een adequaat en behoeftegericht onthaalbeleid.

Inburgering van N+ nieuwkomers en oudkomers is pas succesvol als zij op een volwaardige en evenredige manier (kunnen) participeren aan de samenleving. Het inburgeringsaanbod dient dan ook proportioneel in te zetten op integratie.

Resultaat 2.3.1: Het Agentschap biedt inburgerings- en toeleidingstrajecten aan die maximaal rekening houden met de context, de talenten en de perspectieven van N+ inburgeraars.

Resultaat 2.3.2: Er worden trajecten op maat ontwikkeld voor N+ doelgroepen die binnen het reguliere inburgeringsaanbod onvoldoende (kunnen) worden bereikt: minderjarigen, laaggeletterde vrouwen met jonge kinderen, hoogopgeleide nieuwkomers.

Resultaat 2.3.3: Binnen het inburgeringsaanbod wordt op basis van de noden van de N+ inburgeraar versterkt ingezet op doorverwijzing van inburgeraars, kennismaking met het reguliere aanbod van partnerorganisaties en, waar mogelijk, duurzame klantopvolging van N+ inburgeraars in het Nederlandstalig werkveld in Brussel. Er wordt prioritair ingezet op versterkte samenwerking rond NT2, opleiding en tewerkstelling, zorg en opvoedingsondersteuning, vrije tijd en vrijwilligerswerk.

Resultaat 2.3.4: Minderjarige N+ nieuwkomers en hun omgeving worden meer geïntegreerd begeleid vanuit verschillende partnerorganisaties. Hiertoe wordt vanuit een analyse van de noden van deze doelgroep en het bestaande aanbod ingezet op sectoroverschrijdende netwerkontwikkeling en samenwerking.

Operationele doelstelling 2.4. De integratie van specifieke N+ doelgroepen wordt verhoogd.

Sommige N+ doelgroepen in het integratiebeleid vereisen bijzondere aandacht omwille van hun verblijfsstatuut, hun specifieke minderheidspositie, hun reeds afgelegde traject voor of bij aankomst in België, ... Om hun emancipatie en zelfredzaamheid te bevorderen worden dan ook de nodige beleidsmaatregelen genomen. De huidige context van verhoogde asielinstroom maakt de nood aan sommige van deze maatregelen des te duidelijker.

Resultaat 2.4.1: In Brussel is een eerste- en tweedelijns N+ aanbod rond juridische dienstverlening inzake vreemdelingenrecht beschikbaar dat vorm krijgt op basis van een geïntegreerde samenwerking tussen CAW Brussel en het Agentschap Integratie en Inburgering.

Resultaat 2.4.2: In Brussel wordt voorzien in oriëntatie van mensen met een precair verblijf naar een zinvol toekomstperspectief.

Resultaat 2.4.3: De VGC ondersteunt de N+ Brusselse werking voor slachtoffers van mensenhandel.

Resultaat 2.4.4: In Brussel wordt voorzien in een N+ ondersteuningsaanbod aan mensen met een precair verblijf die medische noden hebben of aan personen die deze mensen begeleiden.

Resultaat 2.4.5: In Brussel wordt voorzien in een N+ aanspreekpunt dat de integratie van Roma bevordert en inzet op doorstroom naar onderwijs en opleiding en toeleiding naar andere Nederlandstalige gemeenschapsvoorzieningen.

Resultaat 2.4.6: In Brussel wordt voorzien in een aanbod voor N+holebi's met een migratieachtergrond en hun omgeving. Er wordt ingezet op individuele begeleiding van de doelgroep, maar ook op sensibiliserend werken naar de bredere omgeving en op ondersteuning van hulpverlening en breder werkveld om deze doelgroep beter te begeleiden waar nodig.

Resultaat 2.4.7: Met oog op meer kwaliteitsvolle opvang voor niet-begeleide buitenlandse N+ minderjarigen wordt ingezet op de aansluiting van deze doelgroep bij pleegzorg.

Resultaat 2.4.8: Via een netwerk van laagdrempelige werkingen worden maatschappelijk kwetsbare N+ Brusselaars (vaak vrouwen) met een migratieachtergrond versterkt. Er wordt ingezet op empowerend basiswerk en op samenwerking met relevante organisaties in het Nederlandstalig werkveld met oog op doorverwijzing van het doelpubliek.

Strategische doelstelling 3.

Binnen de meertalige Brusselse context krijgen anderstalige Brusselaars, waaronder ook Brusselaars met een migratieachtergrond, kansen om het Nederlands te leren en te gebruiken.

In Brussel is de kennis van het Nederlands geen absolute voorwaarde tot integratie. Nederlands is/kan voor velen wel een instructie taal zijn. Nederlands is wél een belangrijke hefboom voor sociale en economische mobiliteit. Zonder afbreuk te doen aan de waarde van meertaligheid voert en ontwikkelt de VGC een taalbeleid dat erop gericht is het Nederlands van de Brusselaars te versterken.

Operationele doelstelling 3.1. Er is een kwaliteitsvol en behoeftendekkend aanbod Nederlands leren en oefenen.

Wie het Nederlands beheerst, krijgt niet alleen een betere toegang tot werk, maar verhoogt meteen ook zijn mogelijkheden op het vlak van sociale en culturele participatie. Steeds meer anderstalige Brusselaars willen Nederlands leren en oefenen, met oog op persoonlijke groeikansen en op versterkte maatschappelijke participatie. Het aanbieden van kwaliteitsvolle formele en informele contexten waarbinnen anderstalige Brusselaars het Nederlands op een motiverende wijze kunnen leren en gebruiken, blijft een beleidsopdracht van de VGC.

Resultaat 3.1.1: Het aanbod Nederlands leren en oefenen wordt breed en op maat bekend gemaakt.

Resultaat 3.1.2: Er wordt op basis van de behoeften van specifieke doelgroepen een aanbod op maat ontwikkeld. Er worden initiatieven genomen naar ouders met kinderen binnen Nederlandstalig onderwijs en/of kinderopvang, naar Brusselaars die een opleiding volgen, naar jonge werkzoekenden, neet's, Voor de doelgroep N+ inburgeraars worden het onthaal, de intake en het aanbod Nederlands leren en oefenen gezamenlijk met het Agentschap Integratie en Inburgering verder vorm gegeven.

Operationele doelstelling 3.2. Diensten en organisaties uit het Nederlandstalig netwerk in Brussel worden begeleid en ondersteund op vlak van taalbeleid.

Voor Nederlandstalige organisaties in Brussel is het een uitdaging om een goed evenwicht te vinden tussen hun Nederlandstalige karakter en dienstverlening enerzijds, en anderzijds de meertalige omgeving. Het Huis van het Nederlands biedt hierbij ondersteuning en begeleiding.

Resultaat 3.2.1: De ondersteuning van organisaties uit het Nederlandstalig netwerk in Brussel wordt waar nodig geactualiseerd. Het project 'duidelijke taal' (spreken en schrijven) wordt gepromoot.

Resultaat 3.2.2: De samenwerking tussen het Huis van het Nederlands en het Agentschap Integratie en Inburgering binnen de begeleiding van organisaties uit het Nederlandstalig netwerk in Brussel wordt, waar nodig en mogelijk, versterkt (o.a. ervaringsgericht vrijwilligerswerk, begeleiding rond brede toegankelijkheid).

Strategische doelstelling 4.

Door het bevorderen van de sociale samenhang tussen individuen, groepen en netwerken in Brussel wordt een gedeelde toekomst opgebouwd, gebaseerd op wederzijdse openheid en gelijke kansen.

De VGC wil werken aan de betrokkenheid van mensen op elkaar, bij maatschappelijke organisaties en bij de samenleving als geheel. Werken aan sociale cohesie betekent mensen de kans geven elkaar beter te leren kennen, de onderlinge herkenbaarheid verhogen en ervoor te zorgen dat gescheiden netwerken zich meer met elkaar vermengen. Het betekent ook dat een genuanceerde beeldvorming over etnisch-culturele diversiteit wordt gerealiseerd.

Operationele doelstelling 4.1. Een fijnmazig netwerk van lokale N⁺ initiatieven werkt aan gemeenschapsvorming en brengt mensen samen op basis van gemeenschappelijke interesses.

De VGC draagt bij tot het samenleven in diversiteit via de ondersteuning van een divers netwerk aan lokale N⁺ initiatieven. Het gaat daarbij om het verenigingsleven, sportclubs, dienstencentra, buitenschoolse opvang, jeugdwerkingen, buurtwerkingen, speelpleinen, ... In sommige van deze initiatieven (gemeenschapscentra, brede scholen, ontmoetingsplaatsen voor jonge kinderen en hun ouders/opvoeders) staat het werken aan sociale cohesie en gemeenschapsvorming ook expliciet ingeschreven in de doelstellingen. Deze initiatieven dragen bij tot het integreren van netwerken doordat de nadruk er niet ligt op het verschil, maar op de gemeenschappelijke interesse: samen sporten, samen op informele wijze Nederlands oefenen, samen praten over de opvoeding van de kinderen, ...

Resultaat 4.1.1: Er wordt ingezet op (aansluiting bij) N⁺ initiatieven rond het kleine ontmoeten en gemeenschapsvorming in de (semi-)publieke ruimte.

Operationele doelstelling 4.2. Er wordt ingezet op een correcte beeldvorming omtrent etnisch-culturele diversiteit in het maatschappelijke debat en op het bevorderen van de sociale samenhang en dialoog.

Het samenleven in diversiteit staat soms onder druk, ook in Brussel. Om dualisering tegen te gaan en tot één gedeelde samenleving te komen die mensen vanuit verschillende achtergronden samen opbouwen, wil de VGC bijkomend inzetten op N⁺ initiatieven die dialoog bevorderen en inzetten op het zichtbaar maken van talenten en positieve verhalen.

Resultaat 4.2.1: Om het samenleven in diversiteit concreet zichtbaar te maken en mee vorm te geven worden initiatieven opgezet die verbindend werken en stereotype beeldvorming tegengaan.

Resultaat 4.2.2: Er wordt versterkt ingezet op het bevorderen van dialoog tussen jongeren van diverse achtergronden, met bijzondere aandacht voor interreligieuze en interlevensbeschouwelijke dialoog.

Strategische doelstelling 5. De VGC voert een gecoördineerd en horizontaal integratie- en inburgeringsbeleid dat een antwoord biedt op de reële noden in de stedelijke samenleving.

De VGC werkt vanuit haar regierol aan een gecoördineerd en coherent beleid. Dit houdt de afstemming in met de verschillende overheden die bevoegdheden opnemen rond integratie en inburgering in Brussel, alsook de overheidsbrede afstemming binnen de VGC. Een correcte monitoring en gegevensverzameling draagt bij tot het onderbouwen van het beleid en het beter afstemmen van het beleid op de noden. De betrokkenheid van de doelgroep van het integratiebeleid krijgt specifieke aandacht, gezien deelname aan democratische besluitvorming een belangrijk onderdeel is van integratie. Binnen de context van een breder gelijkheids- en diversiteitsbeleid wil de VGC ook als organisatie een voorbeeldfunctie opnemen.

Operationele doelstelling 5.1. Vanuit haar regierol voert en ontwikkelt de VGC een coherent beleid inzake integratie op basis van een aangepast beleidsinstrumentarium en monitoring.

Resultaat 5.1.1: Om concrete resultaten op het terrein te behalen zal de verdere uitvoering van het beleidsplan worden gemonitord. Een evalueatie van de uitvoering van het beleidsplan vindt plaats in samenwerking met de betrokken actoren, mede met oog op de voorbereiding van de volgende beleidsperiode.

Resultaat 5.1.2: De samenwerking met het Agentschap Integratie en Inburgering wordt uitgebouwd op basis van de afgesloten samenwerkingsovereenkomst.

Resultaat 5.1.3: De VGC-administratie wordt met het oog op de realisatie van de regierol in het kader van het integratiebeleid versterkt op basis van bijkomende middelen van de Vlaamse overheid. Op die manier kan intensiever worden ingezet op de samenwerking met prioritaire actoren, op de regie op verschillende niveaus en op het opnemen van een rol als facilitator, project- en netwerkontwikkelaar in functie van een versterkte integratie van N+ Brusselaars met een migratieachtergrond.

Resultaat 5.1.4: Er wordt onderzocht hoe herkomstmonitoring in reeds bestaande of nog te ontwikkelen meetinstrumenten kan worden doorgevoerd, waar en op basis van welke indicatoren dit relevant is.

Resultaat 5.1.5: Met oog op een versterkte analyse van de omgeving, gewerkt aan een bundeling van de beschikbare gegevens m.b.t. etnisch-culturele diversiteit. Een meer systematische monitoring van de behoeften en noden van het doelpubliek wordt vooropgesteld o.a. via het realiseren van een behoeftenbevraging.

Operationele doelstelling 5.2. Het door de VGC gevoerde beleid vertrekt vanuit de Brusselse realiteit, sluit aan bij de Vlaamse regelgeving en zoekt synergie met het beleid van andere (Brusselse) overheden.

Reeds eerder in dit beleidsplan werd de nood benadrukt om institutionele dwarsverbindingen te leggen met oog op een integratiebeleid in Brussel. In heel wat Vlaamse regelgeving, zo ook het integratiedecreet, wordt een rol toebedeeld aan de VGC voor de uitvoering van de decretale opdrachten in het Brussels hoofdstedelijk gewest. De beleidsvoering in Brussel staat niet los van de andere Brusselse overheden. Gezien de ontwikkeling van het integratiebeleid in de hoofdstad van Europa, een grootstad en een tweetalig gebied, wil de VGC een brugfunctie opnemen binnen de bredere institutionele context.

Resultaat 5.2.1: De VGC neemt initiatieven om het integratiebeleid in Brussel af te stemmen met andere overheden via deelname aan overleg, en via de organisatie van uitwisseling.

Resultaat 5.2.2. De VGC realiseert een (Brussel)toetsing van regelgeving en andere beleidsmaatregelen in het kader van het Vlaams integratiebeleid.

Operationele doelstelling 5.3. N^{*} Brusselaars met een migratieachtergrond en N^{*} terreinpartners worden structureel betrokken bij en hebben inspraak in de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.

Participatie werkt versterkend en inspirerend. Het democratisch draagvlak van beleidsbeslissingen staat of valt bij de representatieve inbreng van verschillende personen en groepen in de samenleving.

Resultaat 5.3.1: De adviesraad Etnisch-Culturele Minderheden vervult een strategische adviesfunctie rond het integratiebeleid in Brussel. De adviesraad Etnisch-Culturele Minderheden wordt betrokken bij advisering van dossiers en thema's die een impact hebben op het integratiebeleid.

Resultaat 5.3.2: De VGC neemt initiatieven om binnen haar eigen adviesorganen de participatie van N^{*} Brusselaars met een migratieachtergrond te verhogen en hun betrokkenheid te versterken.

Resultaat 5.3.3: Deze adviesorganen besteden inhoudelijk aandacht aan thema's met betrekking tot het integratiebeleid.

Werken aan een participatief beleid kan ook op een minder klassieke manier. De nood aan alternatieve inspraaktrajecten en nieuwe vormen van participatie in het beleid is reëel. Ook de organisatie van voortrajecten tot formele participatie is in sommige gevallen aangewezen.

Resultaat 5.3.4: De VGC onderzoekt hoe nieuwe participatievormen voor en door N^{*} Brusselaars met een migratieachtergrond kunnen worden opgezet met oog op een versterkt participatief beleid.

De VGC werkt voor de ontwikkeling en uitvoering van het integratiebeleid in sterke mate samen met de partners op het terrein. De door de Vlaamse overheid erkende partners zijn daarbij ook voor de VGC strategische partners.¹ Daarnaast leveren ook heel wat andere door de VGC gesubsidieerde organisaties een bijdrage aan het integratiebeleid. De VGC wil, vanuit haar regierol en met oog op een efficiënt en doelmatig beleid, de invulling van hun rol en opdrachten, evenals hun taakafbakening en complementariteit, stimuleren, richting geven en bewaken.

Resultaat 5.3.5: De VGC neemt initiatieven om de werking van de betrokken N+ terreinpartners te stimuleren en af te stemmen, onder andere via consultatie van en overleg met terreinpartners, permanente actoranalyse, de organisatie van de Werkgroep Integratie Brussel, en via de afstemming van de uitvoering op basis van subsidie- en samenwerkingsovereenkomsten.

Operationele doelstelling 5.4. De VGC neemt een voorbeeldfunctie op en werkt aan de interculturalisering van de interne organisatie.

De VGC heeft de ambitie om voor alle burgers en organisaties een voorbeeld te zijn op het gebied van gelijke kansen en diversiteit. Deze doelstelling overstijgt de focus van dit plan en moet worden gekaderd in het gelijkekansen- en diversiteitsbeleid van de VGC. Dit richt zich niet enkel tot personen met een migratieachtergrond. Personen met een beperking, ouderen, kortgeschoolden, LGBTQI, personen die leven in armoede, ... behoren eveneens tot de doelgroep. Ook gender en gelijke man-vrouwverhoudingen blijven een aandachtspunt.

Resultaat 5.4.1: Samen met experts en werkveld wordt een charter inzake diversiteitsbeleid opgesteld. Hiertoe worden proefprojecten opgezet in zorg en vrije tijd.

Gelijke kansen staan centraal in het personeels- en HRM-beleid van de VGC. Het onderschrijven van de visie dat competenties van mensen doorslaggevend zijn, ongeacht geslacht, leeftijd, afkomst, handicap of geaardheid, is daarbij het uitgangspunt. De VGC is een open overheid op maat van alle burgers met interesse voor het Nederlandstalige aanbod in Brussel. Wie bij de VGC werkt, is in de weer voor Brussel en getuigt van openheid en respect voor het verschil. Medewerkers gaan op een klantvriendelijke, open en respectvolle manier om met etnisch-culturele diversiteit.

Resultaat 5.4.2: De instroom en doorstroom van kansengroepen, waaronder personen met een migratieachtergrond wordt geanalyseerd. Reeds ontwikkelde maatregelen (o.a. taalbeleid, onthaalbeleid) worden geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd.

Resultaat 5.4.3: Het beleid inzake elders verworven competenties wordt verder ontwikkeld. De impact op de instroom van personen met een migratieachtergrond wordt nagegaan.

Resultaat 5.4.4: Bij het ontwikkelen van medewerkers gaat aandacht naar vorming en expertiseontwikkeling over (etnisch-culturele) diversiteit, in het bijzonder binnen onthaalfuncties, bij medewerkers Personeel&HRM en bij leidinggevendenden.

Resultaat 5.4.5: Er worden meetinstrumenten ontwikkeld die een duidelijker beeld geven over het aantal personeelsleden uit kansengroepen.

Resultaat 5.4.6: Er worden concrete streefcijfers per kansengroep vooropgesteld.

¹ Het betreft meer concreet het Agentschap Integratie en Inburgering, het Forum van Etnisch-Culturele Minderheden, het Huis van het Nederlands Brussel en Brussel Onthaal – Sociaal Vertaalbureau.

Het communicatiebeleid van de VGC is gebaseerd op een positieve uitstraling van de stedelijke context en van de Nederlandstalige aanwezigheid in de stad. Iedereen heeft recht op kwaliteitsvolle informatie over het beleid dat wordt gevoerd en de dienstverlening die wordt geboden. De VGC heeft daarom in haar communicatiebeleid aandacht voor (etnisch-culturele) diversiteit en wil werk maken van een dynamisch en effectief communicatiebeleid dat zich richt tot een brede stadsgemeenschap.

Resultaat 5.4.8: De communicatiestrategie van de VGC met het oog op een effectiever bereik van N+ Brusselaars met een migratieachtergrond wordt verder ontwikkeld. Daarbij wordt ingezet op een bewuste omgang met taal en op het screenen van de bestaande instrumenten en methoden in functie van communicatie-impact en bereik van N+ Brusselaars met een migratieachtergrond. Instrumenten en methoden rond doelgroepcommunicatie worden ontwikkeld en gehanteerd.

Bijlage: Lexicon

Via deze bijlage geven we meer duiding bij de betekenis van de doorheen dit beleidsplan gehanteerde terminologie.

Kansengroepen

Groepen in de samenleving die moeilijk aansluiting vinden bij de samenleving, maatschappelijke structuren en dienstverlening.

Actief burgerschap

Het kunnen en willen participeren in de samenleving. Een actieve burger kan en wil deel uitmaken van een gemeenschap en daar een actieve bijdrage aan leveren.

Cultuursensitief of cultuurgevoelig werken

Een cliënt wordt niet gereduceerd tot zijn/haar achtergrond of de groep waartoe hij/zij behoort. Alle onderliggende factoren die invloed hebben worden mee in rekening genomen. Een cultuursensitieve houding vertrekt van de cliënt als uniek persoon en start met open en onbevangen te kijken naar wat hij of zij als individu nodig heeft. Cultuurgevoelig werken moet zowel vorm krijgen op individueel niveau als op organisatieniveau.

Diversiteit(sbeleid)

Alle mogelijke verschillen die kunnen bestaan tussen mensen die in onze maatschappij samenleven, op het vlak van gender, huidskleur, sociale achtergrond, seksuele geaardheid, lichamelijke en verstandelijke mogelijkheden, religie, levensbeschouwing, leeftijd, etniciteit,... Etnisch-culturele diversiteit is één vorm van diversiteit.

Diversiteitsbeleid is het beleid gericht op het positief omgaan met de in de samenleving aanwezige diversiteit op basis van het erkennen en waarderen van verschillen tussen personen.

Doelgroepafbakening

Bijzondere doelgroepen van het integratiebeleid op basis van de decretale regelgeving:

- *personen die legaal en langdurig in België verblijven en die bij hun geboorte niet de Belgische nationaliteit bezaten of van wie minstens een van de ouders bij geboorte niet de Belgische nationaliteit bezat, in het bijzonder diegenen die zich in een vaststelbare achterstandspositie bevinden. Daarbij is een langdurig verblijf elk legaal verblijf dat niet beperkt is tot maximaal drie maanden;*
- *woonwagenbewoners;*
- *vreemdelingen die zich in België bevinden zonder wettig verblijfsstatuut en die wegens een noodsituatie begeleiding vragen.*

Brusselaars met een migratieachtergrond:

De VGC hanteert in het beleidsplan deze term om de gehele doelgroep van haar integratiebeleid te omschrijven. De invulling van deze term is gebaseerd op bovenstaande decretale regelgeving. De inzet binnen het beleid is proportioneel, met de focus op Brusselaars die zich omwille van hun achtergrond in een achterstellingspositie bevinden.

Herkomstkloof

Het verschil tussen personen van Belgische herkomst en personen van buitenlandse herkomst bij het realiseren van hun grondrechten zoals vermeld in art. 23 van de Belgische grondwet. In internationale onderzoeksliteratuur wordt verwezen naar de "ethnic gap". In dit plan wordt de term "herkomstkloof" verkozen. Inhoudelijk dekken deze termen dezelfde lading.

Inburgering

Een begeleid traject naar integratie waarbij de overheid aan inburgeraars een specifiek programma op maat aanbiedt, dat hun zelfredzaamheid verhoogt met het oog op participatie op professioneel, educatief en sociaal vlak.

Inburgeraar

Een persoon die behoort tot de doelgroep van inburgering,

Integratie

Een dynamisch en interactief proces waarbij individuen, groepen, gemeenschappen en voorzieningen elk vanuit een context van de afdwingbaarheid van rechten en plichten die inherent zijn aan onze democratische rechtsstaat, op een constructieve wijze met elkaar in relatie staan en omgaan met migratie en de gevolgen ervan in de samenleving.

Interculturalisering

De processen waarin een organisatie zich open stelt en toegankelijk maakt voor personen met een migratieachtergrond, hen de best mogelijke dienstverlening probeert aan te bieden die rekening houdt met de eventuele culturele verschillen. Deze processen zijn dus gericht op de organisatie als geheel (het beleid, het management), het personeelsbeleid (instroom, teamsamenstelling, VTO, competenties, ...), de toegankelijkheid, de dienstverlening en de gehanteerde methodes.

Nieuwkomers

Personen die zich minder dan 5 jaar geleden voor het eerst in België vestigden.

Oudkomers

Alle bijzondere doelgroepen van het integratiebeleid, exclusief de nieuwkomers.

Specifiek beleid

Indien geen passend antwoord kan worden geboden op de noden van het doelpubliek wordt ingezet op specifieke initiatieven.

Sociale cohesie/samenhang

De betrokkenheid van mensen op elkaar, bij maatschappelijke organisaties en bij de samenleving als geheel.

Toegankelijkheid

Iedereen, ongeacht zijn achtergrond, kent en herkent het aanbod en de dienstverlening van de voorzieningen en kan er op gelijkwaardige en bevredigende wijze een beroep op doen.